כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום שלישי ■ פרשת שמות ■ ט"ו טבת ה'תשע"ד ■ 18.12.2013 ■ גליון מס' 254

תפוצה לכל קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

שו"ת קיץ

האם בזמן התפילה מותר להסתיר את הפנים בתוך הסידור כדי להתרכז בתפילה?...

המשך בעמ' 2

סיפור לשבת

מעביר על מידותיו

המגיד הידוע, ר' שלמה לוינשטיין שליט"א סיפר מקרה מצמרר, שאירע אצל אחד האחראים על 'קופת העיר' בני ברק...

המשך בעמ' 2

שביבים

- מי ישום אלם או חרש וגו'
- ימי השובבי"ם
- ותורת חסד על לשונו

המשך בעמ' 3

ההנהגה הכפולה של משה

/ הרב יעקב הלוי פילבר

אף על פי שגאולת מצרים היתה ניסית, וגם את היציאה ממצרים יכול הקב"ה לעשות ללא התערבות יד אדם כמו שהיה במחנה אשור ככתוב (ישעיה לז): "ויצא מלאך ה' ויכה במחנה אשור מאה ושמונים וחמישה אלף" ובספר דברי הימים (ב' פרק לב) הוסיפו: "וישלח ה' מלאך ויכחד כל גיבור חיל ונגיד ושר במחנה מלך אשור וישב בבושת פנים לארצו". למרות היכולת הקפידה ההשגחה העליונה שבגאולת מצרים תהיה מעורבת גם הנהגה אנושית, והמנהיג היה מרכיב מרכזי בתהליך הגאולה. דוגמא למנהיג יהודי מושלם היה משה רבנו, על הכתוב "והנה נער" אומרים חז"ל: ".נ-ע-ר" , נ – נאמן, כמו שנאמר: ' בכל ביתי נאמן'. ע – עניו, שנאמר: 'והאיש משה עניו מאד'. ר – רועה, שנאמר ומשה היה רועה.".

ענו הוא האדם שאינו חושב רק על עצמו אלא מבטל עצמו בפני האחרים, את ענוותנותו של משה אנו רואים כבר בראשית דרכו, הוא נסיך החי בארמונו של פרעה ונהנה מכל מנעמי העולם, למרות זאת הוא מוותר על מעמדו ויוצא אל אחיו, לא כתייר המתבונן מהצד על הנעשה, אלא נותן כתף ומסייע לאחיו הנדכאים עד כדי סיכון חיים, מה שאילץ אותו לבסוף להימלט ממצרים להיות גולה ומבוקש בארץ זרה ורחוקה. נוסף לענווה היה משה נאמן, נאמנותו של מנהיג אינה רק בזהירות שלא לפזר הבטחות ללא כסוי, שלא יאמר דבר אחד ולמחרת יעשה ההיפך, או שיטען שמה שרואים משם לא רואים מכאן, נאמנותו של מנהיג היא גם שלא לרמוס את מי שעומד בדרכו ומפריע לו בקידום האישי שלו, כמו שראינו אצל משה בסירובו לקבל את ההנהגה על חשבון אחיו אהרן, וכך מסביר המדרש (תנחומא שמות כז) את סירובו של משה לקבל את ההנהגה: "אתה סבור שמא עיכב משה שלא רצה לילך? אינו כן, אלא כמכבד לאהרן. אמר משה: עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא במצרים שמונים שנה ועכשיו אני נכנס בתחומו של אחי ויהא מיצר, לכך לא היה רוצה לילך". נאמנות נוספת אנו מוצאים בהתנהגותו של משה כאשר הקב"ה מציע לכלות את ישראל ולעשות אותו לגוי גדול במקומם, שההצעה הזו היא למעשה להחליפו באברהם יצחק ויעקב ולהתחיל ממנו בהקמתו של עם חדש שהוא יהיה אבי האומה החדשה. ומשה דוחה את ההצעה הזו ומבקש: "זכור לאברהם יצחק ולישראל עבדך", ומוכן אפילו לוותר על העולם הבא שלו למען ישראל כמו שהוא מבקש מהקב"ה: "מחני נא מספרך" וספרו של הקב"ה הוא עולם הנצח. ■

חינוך הילדים

/ הרב כפיר ברוך מבורך דדון

מרים מתייצבת לשמור על אחיה משה, כאשר הוא מונח בתיבה על שפת היאור, וכך נאמר: "ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו", רמז גדול בחינוך הילדים נרמז בפסוק זה, "ותתצב" - בחינוך הילדים יש להתייצב בקומה זקופה ולא בכפיפות, "אחותו" - החינוך צריך להיעשות בחביבות ובאהבה כמו אחות אוהבת, "לדעה מה יעשה לו" - תמיד יש לדאוג לחינוך כבר מרחוק מה יעשה לו בעתיד. מרים מנחילה לעם ישראל את הדאגה והשמירה על הבנים גם כאשר יוכבד אימה לא יכולה יותר לשמור על הבן הנולד בגלל גזירת פרעה, מרים מתייצבת לדעה מה יעשה לו, ללמדנו שאין להתייאש משום ילד, אלא יש לעמוד להתייצב מרחוק בלי להיכנס לו לחיים, ולדאוג לילד.

וכתב בפירוש בכור שור, שיוכבד אימה של מרים העמידתה שם וציוותה לראות מה יעשה לו, ומשום כך נאמר "ותתצב" שהציבוה אחרים, וע×פ זה יש ללמוד ששליחות זו להתייצב לשמור על חינוך

הילדים היא גם על מחנכיו ומוריו של הילד.
חובת שמירת חינוך הילדים צריכה להיות בראש כל מעיינינו, ובעניין זה מספרים על אישה אחת אשר בעלה היה מעניק לה תכשיטים, והייתה מתהדרת בהם לפני שכנתה, אשתו של הרה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל, יום אחד שאלה השכנה את הרבנית האם אין לך תכשיטים? ענתה לה הרבנית: אני מוכנה להראות לך את התכשיטים שלי, אבל לא עכשיו, אלא בעוד חצי שעה, כעבור חצי שעה באה השכנה לרבנית ושאלה היכן התכשיטים שסיפרת לי עליהם, לפתע נשמיעה נקישה על הדלת והילדים חזרו מתלמוד תורה, הצביעה הרבנית על ילדיה ואמרה, אלו התכשיטים שלי, לך יש תכשיטים תלויים ועומדים על הגוף, אך לי יש נשמות מהלכות.

שו"ת קיץ
הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שואלת שושנה א. מרעננה: האם בזמן התפילה מותר להסתיר את הפנים בתוך הסידור כדי להתרכז בתפילה? אני שואלת שאלה זו כי שמעתי מרבנית חשובה שהיא גם מנהלת סמינר חשוב שהדבר אסור אבל לא הבנתי מדוע.

תשובה: הנה תחילה נבאר מדוע יש מחשבה כלל להגיד שדבר זה אסור, ולאחר מכן נבאר מדוע אכן למעשה הדבר מותר.

הנה מובא בהלכה[א] שאין להשתמש בספרי הקודש להנאה פרטית, כגון להגן על ראשו מפני החמה על ידי הספר או מפני הגשמים, או אם רוצה להגן על עצמו מפני מכת חברו ע"י הנפת הספר וכן הלאה דוגמאות רבות.

והנה אחת הדוגמאות שכותבים הפוסקים להשתמשות אסורה בספרי הקודש היא להסתיר את עצמו כדי שלא יראה חברו מה הוא עושה.

והנה כנראה משום כך סברה אותה רבנית או הפוסק הוראה שממנו היא שמעה הוראה זו, שיש לאסור להסתיר את הפנים בסידור כדי להתרכז בתפילה שהרי זו השתמשות בספרי הקודש.

אבל פשוט שאין הדמיון עולה יפה, שהרי שם הנידון הוא שאדם מעוניין לעשות דבר מסוים בצנעא ואינו רוצה שחבריו יראוהו ולכן משתמש בסידור או בספר קודש אחר כדי לכסות עצמו וזה אכן נקרא להשתמש בספרי הקודש בצורה אסורה, אבל בנידון שלנו שהסתרת הפנים על ידי הסידור נעשית לצורך התפילה ולצורך הכוונה בתפילה - וודאי שהדבר מותר, אף אם אינו מתפלל מתוך הסידור[ב], והרי כך נוהגות הנשים לעשות מקדמת דנא, בכל המקומות, ובוודאי שכראוי הן עושות, ואין לפקפק בכך.

וקצת ראיה לדבר מדברי המשנה ברורה[ג] שכתב בשם השל"ה: 'ראיתי מהחרדים אל דבר ה' שמשימין הסידור בפניהם בשעת חזרת התפילה ועיניהם וליבם שם שלא יראו חוצה ואז מכוונים על כל מילה ומילה' ומבואר שעיקר הכוונה היא להשתמש בסידור כדי להתרכז בתפילה וכדי שלא ייגרם לו הסחת הדעת ועם כל זה הדבר מותר - כיוון שנעשה לצורך התפילה.

א - משנה ברורה סימן קנ"ד ס"ק ל"א.
ב - ובפרט שמידי פעם פוקח את עיניו ומעיין בסידור.
ג - סימן קכ"ד ס"ק כ"ו.

סיפור לשבת

מעביר על מידותיו

המגיד הידוע, ר' שלמה לוינשטיין שליט"א סיפר מקרה מצמרר, שאירע אצל אחד האחראים על 'קופת העיר' בני ברק (הרב ציין את שמו ופרטיו), ולהלן פרטי המעשה:

"אותו יהודי האחראי על ענייני הצדקה של 'קופת העיר' בבני ברק, אירס בשעה טובה את בתו, והורי הזוג החלו לתור אחר דירה נאה לבני הזוג. שני הצדדים ידעו מראש, שמחירן של הדירות בבני ברק אינו עומד בקריטריון הכספי שלהם, ולכן הם החלו לחפש אחר דירה מחוץ לעיר. תוך כדי התדיינויות עם אחד ממתווכי הדירות, התקשר אחד מידידיו של אבי הכלה ואמר לו: "שמעתי שאתם מחפשים אחר דירה. ובכן, יש לי מציאה נדירה עבורך! דירה בתוך בני ברק במחיר מוזל במיוחד, המשתווה לעלות הדירות מחוץ לעיר. בוא מהר לראות". אבי הכלה שמח עד למאוד, אך עדיין לא האמין שאכן כך פני הדברים. לפיכך הלך הוא לראות את הדירה, וחזר מפעם ונרגש: הדירה נראית ממש מעולה, בתוך בני ברק ובמחיר מציאה! אבי הכלה הזמין על אתר את המחותן שיבוא אף הוא לראות את הדירה ושניהם הביעו הסכמה לסגור את העסקה מהר ככל האפשר שמא יחטפה אחרים. לפני כן, הם קראו לכלה, שתבוא לראות בעצמה את המציאה שקיבלו משמיים. הכלה הגיעה והחלה לסקור את חדרי

המשך בעמוד הבא...

הדירה. היא התרשמה מאד והתלהבה, אך, אז לפתע ביקשה מאביה לסור עמה לחדר אחר ואמרה לו, שיש לה התלבטות קשה אם לגור בדירה הזאת. לשמע הדברים אביה נדהם: 'מה יש להתלבט בכלל?! מה לא טוב בדירה הזו?!". "אבא", אמרה בתו, "הדירה ממש נהדרת, אך עדיין אני מתלבטת קשות". היא לקחה נשימה עמוקה והחלה לפרט: "במחזור שלי בסמינר ישנן כמה בנות מבוגרות שעדיין לא זכו למצוא את חתנן המיועד. אחת מהן מתגוררת ב... בניין הזה ממש. ולא זו בלבד שחברתי מאותה בניין עדיין לא זכתה להתארס, יש לה עוד אחות מבוגרת ממנה, שגם היא יושבת עדיין בבית ועדיין לא זכתה למצוא את זיווגה. "אבא, האם נכון וראוי, שנקנה את הדירה בבניין זה? הרי בכל פעם שאצא מהבית, חברתי תראה אותי ובוודאי היא תרגיש צער רב על שהיא עדיין לא זכתה בחתן! אני חושבת, שכדאי להתייעץ עם גדולי תורה, מה לעשות במצב שכזה, שעלול אולי לגרום צער ועגמת נפש לזולת?".

אביה ואבי החתן שמעו את הדברים ונשמתם נעתקה. הם התקשו להאמין, עד כמה צדיקה ובעלת יראת שמיים היא הכלה, שאע"פ שמעיקר הדין אין כל בעייה בקניית הדירה, ליבה הטהור מסרב לעשות את הצעד כדי לא לצער את חברתה. אבי הכלה שאל בהתרגשות את מרן הגאון הרב חיים קנייבסקי שליט"א "מה עושים במקרה כזה שחברתה המבוגרת של הכלה שעדיין רווקה, מתגוררת באותו בניין, שהם רוצים לרכוש בו דירה?". התשובה של הצדיק הדהימה את כל הסובבים. הרב, שמדי יום עונה בקלות ובמהירות על מאות שאלות קשות הנוגעות אף בחיי אדם כניתוחים ומחלות רח"ל, הרהר בדבר למשך דקות ארוכות, מה לפסוק במקרה שכזה. לבסוף אמר: "אינני יודע מה לפסוק! יש כאן שאלה קשה וצריך לשאול זאת את מרן הגריא"ל שטיינמן שליט"א". למשמע התשובה אחז ההלם את הסובבים!

אבי הכלה מיהר אל ביתו של מרן הרב שטיינמן שליט"א והציג בפניו את השאלה. הצדיק שמע את הדברים והחל בעצמו למנות את היתרונות שבדירה: "המיקום... המחיר... הדירה... והרי אם לא תרכשו אותה, יתעניין בה מתווך ומחירה יעלה". ואז שתק הרב והחל להרהר ארוכות ולאחריהן זעק הרב: "אבל איך אפשר לדקור את ליבה של החברה המבוגרת המתגוררת בבניין זה?! איך?! האם ראוי לעשות זאת?". הרב שטיינמן חשב עוד מעט ואז פסק: "אני מציע, שלא לרכוש את הדירה!

צריכים להתחשב בחברה ההיא ובאחותה ולא לגרום להן צער!". המחותנים קיבלו את דעת התורה ו"ירדו" מקניית הדירה, שהייתה "מציאה נדירה". לאחר מספר ימים, שאלו המחותנים את הרב שטיינמן, האם יכולים הם לרכוש את הדירה, אך ישכירו אותה לאחרים עד שאותן אחיות מבוגרות תינשאנה. הרב שטיינמן אהב את הרעיון ואישר אותו. אך הסיפור עוד לא התחיל... בליל חתונת הבת הצדיקה שוויתרה על הדירה, אירע הבלתי ייאמן: האחות המבוגרת של חברתה התארסה בדיוק ביום חתונתה! לא חלף זמן קצר, עד שגם חברתה של הכלה התארסה! הזוג המאושר נכנס לדירה הנדירה תוך כמה ימים וחי בה עד היום". מרן הרב שטיינמן שליט"א הכריז ואמר: "נער הייתי וגם זקנתי, ומעולם לא ראיתי אדם שוויתר והפסיד מכך!". אין ספק, שמעשה זה עשה נחת רוח עצום בשמים! אומרים רבותינו ז"ל- "כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, ואין מידת הדין מדקדקת אחריו, אלא מנחת לו והולכתו!" (רש"י, מסכת ר"ה). החיד"א הקדוש מוסיף ואומר: 'יותר מכל הסיגופים והתעניות הקדוש ברוך הוא מכפר ומנקה את כל העוונות בעבור וויתור והעברה על המידות'. וכן אנו לומדים ממעשה אבותינו ורבותינו עד כמה היו מוכנים להעביר על מידותיהם ולסלוח.

שביבים / שאול שיף

מי ישום אלם או חרש וגו'

כתב רבי יצחק הכהן הוברמן זצוקללה"ה בספרו "בן לאשרי ברכה משולשת" (ובהקדמה לספריו אלה על התורה כתב: "והנני מוסר עוד מודעה שהחלטתי להתפלל בל"נ בכל יום על כל אלה שיעיינו בספר ויגידו בשמי דבר תורה לאחרים, שיוושעו מכל צרה שצריכים ישועה בעולם הזה ובעולם הבא") על המלה "אלם", ראשי תיבות: מי להי' אלי, ויבואר על פי אומרם ז"ל (חולין פט עמוד א') על הפסוק בתהלים (נח, ב') "האמנם אלם צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם", האמנם, מהי אומנותו של אדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאלם, ולא ידבר לשון הרע וליצנות. דכת לשון הרע ולצים אינם מקבלים פני שכינה רח"ל (סוטה מב, א). ומי שיושב ואינו עובר עבירה, נעשה כעושה מצוה (קידושין לט, ב') וזוכה לקבל פני שכינה. וזה הרמז באלם, שעל ידי זה זוכה שיהיה להי'.

ימי השובבי"ם / הרב שמואל שטרן*

אנחנו נכנסים לימי השובבי"ם בהם צריכים לתת את הדעת על ההתקדשות בעבודת ה'. ברוך ה' יהודי מוקף כל הזמן בזמנים קדושים. רק עכשיו יצאנו מן הימים הקדושים של חנוכה בהם כל אחד זוכה "לחטוף אורות" לכל השנה, ובפרט עבור גברים, שזה הזמן היחיד שלהם במשך השנה שבו הם מצווים במצוות הדלקה. מיד אחר כך הגיע עשירי בטבת, שבו היינו צריכים להתעורר ולעשות תשובה על החשיכה שירדה לעולם בחורבן הבית, ולבקש מיד אחרי שהסתיים החנוכה שנזכה לחזות בהדלקת נרות המקדש ועל החזרת האורות אליו. זהו מה שנקרא רצוא ושוב, אור החנוכה ומיד אחריו חשכת עשירי בטבת, וכן חשכת ח' ט' י' טבת שתרגמו את התורה ליוונית "וירדה חשיכה לעולם". כך זה תמיד אצל יהודי בפרטיות, וכך זה אצל עם ישראל בכלליות, אור וחושך, חושך ואור. עליות וירידות, ירידות ועליות, וצריך היהודי תמיד להחזיק את עצמו בין בעליה בין בירידה, דהיינו להיות בקי ברצוא ושוב שלא יעצור את עצמו בשעת

העלייה ויגיד כבר עליתי מספיק ולהיפך, שיחזיק את עצמו בשעת הירידה שלא ימשיך ליפול ח"ו ,אלא יעצור את עצמו לבל יפול יותר ויאחז חזק במה שיש לו כרגע.

ישנם כל מיני זמנים של התעוררות ותשובה וכל זמן מזמני התשובה הוא סוג אחר של התעוררות לתשובה. למשל, אחרי השובבי"ם ת"ת מגיע חג הפורים שעליו נאמר שעם ישראל עשו תשובה וקיבלו את התורה מחדש. זו תשובה שהייתה מתוך פחד ואימה, אבל היום היא ברוך השם הפכה להיות תשובה של שמחה, שמחת הפורים. לעומת זאת התשובה של חודש אלול היא תשובה כללית על כל העניינים וקבלת עול מלכות שמים. ברם, ימי השובבי"ם שאנו נכנסנו אליהם, הם סוג אחר של תשובה, זו תשובה שבאה על פגימה בקדושה שבאדם, דהיינו, קדש עצמך במותר לך. הקדוש ברוך הוא מצווה אותנו "והייתם קדושים כי קדוש אני". אנו צריכים להודות לה' על כך שהוא מזמן לנו זמנים של התעוררות. רבנו הקדוש (ברסלב) אומר, שכאשר יש לאדם התעוררות במקום מסוים ובזמן מסוים, צריך לחטוף את ההתעוררות הזו, ולא לומר להתעוררות רק רגע עוד מעט אני מתעורר, אלא לתפוס את ההתעוררות ברגע ובמקום שהיא מגיעה, אחרת היא תחלוף מבלי שיישאר ממנה זכר.

עתה בתקופת השובבי"ם ענייננו הוא להחזיר את חלקי הקדושה שאבדו לנו במשך החיים. עלינו להתבונן בפרשיות השבוע ולהתעורר כדי שלא נרד שוב באופן פרטי אל המיצרים והגלות הפרטיים. האריז"ל הקדוש כותב שקריאת הפרשיות בתורה בשבועות אלו על ירידת מצרים והשעבוד, משפיעה על הנפשות שלנו שגם הם ירגישו את הגלות.

אחת הדרכים להינצל מן הגלות הפרטית שלנו היא השמחה כמו שכתוב "כי בשמחה תצאו". אם רוצים להינצל מן הגלות צריכים בימים אלו להתחזק בשמחה, כי כשאדם מתחזק בשמחה אמיתית, שמחה של מצווה הוא ניצל מעבירות. שכן, כאשר אדם בעצבות הוא נתפס ברשת של היצר הרע ויורד לגלות, אבל על ידי השמחה זוכים לצאת מן השעבוד.

(מתוך העלון "נחלי נצח" פרשת "שמות")

ותורת חסד על לשונו

מרן הרה"ג חיים קנייבסקי שליט"א סיפר על הגאון ר' חיים קריזווירט זצ"ל (מי שהיה רבה של אנטוורפן, בלגיה) שהיה אחד מעמודי עולם התורה, שכאשר היה דורש ברבים, היה מרטיב מדי פעם את אצבעו בלחלוחית פיו, ועשה עצמו כהופך את הדף. וכאשר נשאל על הנהגתו זו, התברר שהגאון - שזכר את כל התורה - כשהיה מצטט בע"פ גמ' פלונית ממקום אחר, היה זוכר את מיקומה של הסוגיה בעמוד, ושהיה צריך, במהלך הציטוט בע"פ, 'להפוך את הדף', הרי שבתנועה אינסטנקטיבית עשה עצמו כהופך את הדף, ועובר לדף הבא....

הצדיק נודע בבקיאותו העצומה בכל הש"ס, אשר היה שגור על פיו בעל פה. ומספרים, שפעם הזדמנו יחד הרה"ג אלעזר מנחם מן שך זצ"ל והרב קריזווירט לאותה חופה וכיבדו את ר' חיים בברכה. לפני שבירך, ביקש לפליאת כולם, שיביאו לו סידור, כדי שיברך מתוכו. לאחר שהסתיימה החופה, פנה אליו הרב שך ושאל: "לשם מה כבודו צריך סידור, הרי אתה יודע את כל הש"ס בע"פ ובגמרא (בכתובות) מופיע כל סדר הברכות, אם כן,יכולת פשוט להקריא את הברכה מהגמרא?". ענה לו: "אתה צודק, אבל אם אקרא מתוך הגמרא, אני לא אדע היכן להפסיק..." עשיית החסד המדהימה של הצדיק הייתה ידועה לכל עוד משחר נעוריו, והתעצמה בעקבות שיחה, שהייתה לו עם מרן הסטייפלר בתקופה בה חלה והמצב החמיר עד כי הרופאים נואשו מחייו. כאשר סיפר לר' יעקב ישראל על חוות דעתם של הרופאים הלה יעץ לו לעסוק בהכנסת כלה. בהטעימו: "בכל בוקר אנו מתפללים "אלו דברים, שאין להם שיעור" והכנסת כלה כתובה בין ביקור חולים להלוויית המת, ולכן, יש בכוחה להציל אף משערי מוות. מני אז הגביר עוד יותר את עיסוקו בחסד עם הדגשה על הכנסת כלה. לא הייתה כלה בכל העולם שביקשה ממנו עזרה, והוא לא סייע לה בסכומים עצומים, ממש בלי שיעור. באחד הימים שידך בן של עשיר גדול, והלה כאות הוקרה לצדיק נתן דמי שדכנות מופלגים, בסך מאה אלף דולר! בתוך פחות מחצי שעה כבר לא נשאר זכר מהסכום העצום... מיד חילק את כל הכסף לנזקקים. הייתה לו שמחה עצומה מהעיסוק בחסד. בתור רב ראשי היה מקבל משכורת ממשלתית שהייתה מכובדת כראוי למעמדו. והוא חילק אותה עד הסוף. ראשי הקהילה היו מתחננים בפניו שלפחות עד שיגיע הביתה לא יחלק את כל הכסף, וכל זה לא עזר, עד שמינו לו שומר שהלך אתו הביתה. אחד ממקורביו הגדולים ר' זלמן, אשר במשך שנים לא משה ידו מתחת ידו של הצדיק סיפר: "לפעמים היה קורא לי בערב שבת וממש מתחנן אליי שאלווה אותו אל הבנק. 'אני משמש כאפוטרופוס של יתומים, ואני חייב להעביר אליהם כספים. הם אינם יכולים להמתין עד לאחר השבת', נימק. באותם מקרים הוא היה נוהג להבטיח לי עוה"ב, אם אכן אלווה אותו. הוא היה נוהג לומר לי: 'למוסדות התורה כבר יהיה מי שידאג, אבל מי ידאג לאלפי האלמנות והיתומים?'. לא אחת התבטא ברתת: 'אני מפחד מאנחה של אלמנה'.

(קראתי בפניני עין חמד)

בסוד שיח
כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net